22.10.2020

Vero-osasto

VM vastine verojaoston saamiin lausuntoihin hallituksen esityksestä 145/2020

Verojaoston saamat lausunnot olivat pitkälti saman sisältöisiä kuin ne lausunnot, jotka toimitettiin valtiovarainministeriölle hallituksen esityksen lausuntokierroksella.

Veronkorotuksen painotus

Useassa lausunnossa puollettiin ehdotettua veronkorotusta ja sen painotusta, mutta joissakin lausunnoissa korotusta joko vastustettiin tai korotus haluttiin kohdentaa toisin. Veronkorotuksen kohdennuksen osalta lausunnot erosivat kuitenkin toisistaan siinä, miten korotuksen painotusta haluttiin muutettavan. Hallituksen esityksessä ehdotettu veron korotuksen painotus pääsääntöisesti ylläpitäisi nykyiset verotasojen erot viinin hiukan suurempaa veronkorotusta ja hyvin mietojen alkoholijuomien suurempaa veronkorotusta lukuun ottamatta. Esityksen toteuttamisvaihtoehdot-kohdassa on punnittu eri vaihtoehtoja ja sitä, millä perusteella alkoholiverorakennetta tulisi arvioida.

Vähän alkoholia sisältävien juomien veronkorotus

Joissakin lausunnoissa kritisoidaan vähän alkoholia sisältävien juomien muita juomaryhmiä suurempaa veronkorotusta sillä perusteella, että tämä muutos olisi vastoin tavoitetta ohjata alkoholin kulutusta miedompiin juomiin.

Kuten esityksestä ilmenee, nykyisin 0,5-2,8 % alkoholia sisältävän oluen ja 1,2-2,8 % alkoholia sisältävän etyylialkoholin vero litraa kohden laskettuna on virvoitusjuomaveroa alhaisempi. Tällä hetkellä valmisteverotuksen ohjaus toimii siten väärin, kun mietoja alkoholipitoisia oluita suositaan verotuksessa alkoholittoman oluen, tuoremehun tai muun virvoitusjuoman sijaan, joista peritään virvoitusjuomavero.

Muutoksella korjattaisiin tätä epäkohtaa, mikä samalla merkitsisi, että veroero pienenisi esimerkiksi ykkösoluen ja keskioluen välillä, kuten lausunnoissa tuodaan ilmi. Keskeistä on kuitenkin se, että muutoksen jälkeenkin alkoholiverotuksessa suositaan selvästi mietoja oluita esimerkiksi keskioluen sijaan. Oluen vero on sidottu alkoholipitoisuuteen, jolloin sen määrä litraa kohden on sitä pienempi mitä miedompi juoma on. Lisäksi miedoilla oluilla on edelleenkin matalampi verokanta, mikä alentaa mietojen oluiden veroa edelleen yli 2,8 % alkoholia sisältäviin oluisiin nähden.

Toisin kuin muutamissa lausunnoissa sanotaan, muutos olisi siten ohjauksen kannalta parannus nykytilaan. Vero-ohjaus alkoholiverotuksen sisällä miedompiin juomiin säilyisi,

mutta vääränsuuntainen ohjaus alkoholittomista juomista alkoholipitoisiin juomiin lievenisi. Ehdotettu korotus ei kokonaan korjaisi epäkohtaa, mutta jotta kertakorotuksesta ei tulisi liian suurta, asteittainen korottaminen olisi syytä aloittaa.

Veronkorotuksen vaikutus verotuottoihin, matkustajatuontiin ja internet-kauppaan

Muutamissa lausunnoissa on epäilty sitä, että veronkorotus ei lisäisi alkoholiverotuottoja. Veronkorotuksen vaikutus alkoholiveron tuottoon on kuitenkin laskettu ottaen huomioon hintojen noususta aiheutunut kulutuksen lasku hyödyntäen viimeisimpään kotimaiseen tutkimukseen perustuvia kysynnän hintajoustoja, jotka implisiittisesti ottavat huomioon hintojen noususta aiheutuvan kysynnän siirtymisen verollisesta kotimaisesta myynnistä matkustajatuontiin siten, kun se on menneisyydessä tapahtunut. Veronkorotuksen tuottoarvio lasketaan verrattuna siihen tilanteeseen, jossa verotasoihin ei tehtäisi muutoksia sisältäen verollisen kulutuksen ennustetun kehityksen ilman veromuutosta. Veromuutoksen kertymävaikutusta ei voida siten päätellä peräkkäisten vuosien verokertymiä vertailemalla.

Kuten esityksessä on todettu, veronkorotuksen maltillisen mitoituksen takia ei pidetä todennäköisenä, että esitetty veronkorotus lisäisi merkittävästi alkoholin matkustajatuontia. Matkustajatuonnista aiheutuvia verotuottomenetyksiä ei myöskään voida arvioida joissakin lausunnoissa esitetyllä tavalla, jossa on laskettu verokertymä arvioidulle matkustajatuonnin määrälle, koska matkustajatuonti ei loppuessaan todennäköisesti korvautuisi samalla määrällä kotimaista verollista myyntiä, koska hinta vaikuttaa hankittuun alkoholimäärään.

Alkoholijuomien internet-kaupasta verotuottomenetyksiä ei pitäisi syntyä, koska internet-myynnistä peritään saman suuruinen alkoholivero kuin kotimaisessa verollisessa myynnissä. Toteutuakseen tämä tietenkin vaatii, että alkoholin etämyyntiä ja –ostoa koskevia säännöksiä verotuksen osalta noudatetaan. Valvontaresurssien kohdentamiseen ja tehokuuteen olisi tarpeen kiinnittää tämän takia huomiota.